

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.
© Lietuvos bankas, 2018

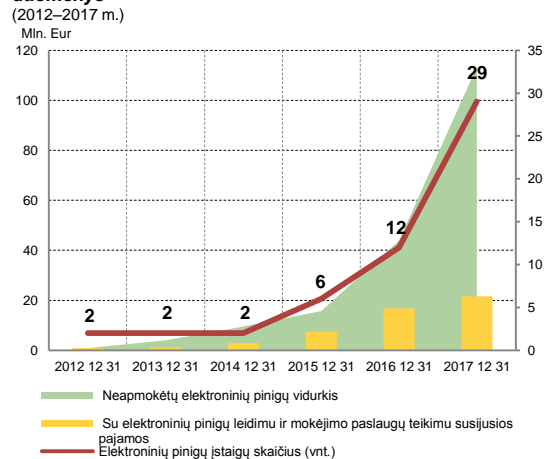
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
Tel. (8 5) 268 0029, faksas (8 5) 268 0038

www.lb.lt
info@lb.lt

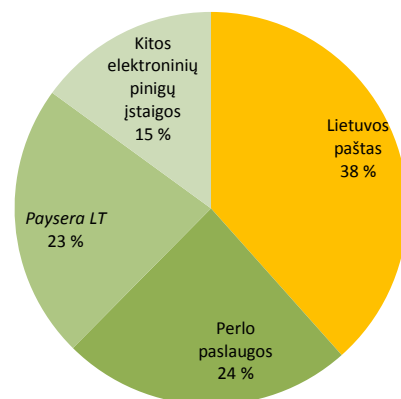
Viešasis elektroninių pinigų įstaigų sąrašas. 2017 m. gruodžio 31 d. Viešajame elektroninių pinigų įstaigų sąrašė buvo užregistruotos 29 elektroninių pinigų įstaigos (žr. 1 pav.), iš jų 6 veiklą vykdė tik Lietuvos Respublikoje (turėjo ribotos veiklos licenciją, galiojančią tik Lietuvos Respublikoje ir numatančią, kad neapmokėtų elektroninių pinigų vidurkis būtų ne didesnis nei 900 tūkst. Eur per mėn.). 2017 m. licencijos leisti elektrinius pinigus ir teikti Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnyje nurodytas mokėjimo paslaugas buvo suteiktos 17 bendrovių, iš jų 4 pakeitė turėtas mokėjimo įstaigos licencijas į elektroninių pinigų įstaigų licencijas, 2 keitė ribotos veiklos licencijas į licencijas, suteikiančias teisę teikti paslaugas ir kitose ES valstybėse narėse. Lietuvos bankui ir kitoms valstybės institucijoms siekiant, kad Lietuva taptų tarptautiniu mokėjimo paslaugų centru, ir skatinant inovatyvių mokėjimo paslaugų plėtrą Lietuvoje, toliau didėjo tarptautiniu mastu veikiančių finansinių technologijų (*FinTech*)¹ bendrovių susidomėjimas Lietuvos teikiamomis galimybėmis, o tai paskatino itin spartų mokėjimo ir ypač elektroninių pinigų įstaigų rinkos dalyvių skaičiaus augimą. Numatoma, kad artimiausiu metu į Lietuvą įžengs dar daugiau tarptautiniu mastu veikiančių finansines paslaugas teikiančių bendrovių. Susidomėjimas Lietuvos teikiamomis galimybėmis, tokiomis kaip elektroninių pinigų ir mokėjimo paslaugų įstaigoms išimtinai suteikiama prieiga prie modernizuotos Lietuvos banko mokėjimo sistemos CENTROLink, suteikiančios plačiausią Šiaurės ir Baltijos šalių regione bendros mokėjimų eurais erdvės – SEPA paslaugų spektrą, ir toliau didėja. Tapusios CENTROLink sistemos dalyvėmis, elektroninių pinigų įstaigos gali teikti tiesioginio debeto paslaugas ir momentinius mokėjimus 24 val. per parą, ištikus metus be poilsio ir švenčių dienų.

Vykdyta veikla. Audituotų (kai auditas yra privalomas) ir visuotinių akcininkų susirinkimų patvirtintų finansinių ataskaitų duomenimis, elektroninių pinigų įstaigos per 2017 m. pajamų iš elektroninių pinigų leidimo ir mokėjimo paslaugų teikimo uždirbo 21,6 mln. Eur. Palyginti su praėjusiais metais, šis dydis išaugo 1,3 karto. Šiomet taip pat kaip ir pernai didžiąją dalį pajamų iš licencijuojamos veiklos augimo nulėmė AB Lietuvos pašto, 2016 m. gavusios elektroninių pinigų įstaigos licenciją, perėjimas iš mokėjimo paslaugų į elektroninių pinigų įstaigų sistemą. Ataskaitiniu laikotarpiu, atsižvelgiant į tai, kad 8 elektroninių pinigų įstaigos gavo licencijas tik 2017 m. ketvirtąjį ketvirtį, net 15 įstaigų pajamų iš

1 pav. Elektroninių pinigų įstaigų veiklos duomenys (2012–2017 m.)

2 pav. Didžiausių elektroninių pinigų įstaigų dalis sistemoje pagal elektroninių pinigų ir mokėjimo paslaugų pajamas (2017 m. gruodžio 31 d.)

¹ „FinTech“ sąvoka jungia naujausias informacines technologijas ir platų spektrą finansinių paslaugų – nuo mokėjimų už paslaugas iki skolinimo ar finansavimo, itin svarbaus mažam ir vidutiniam verslui.

elektroninių paslaugų teikimo veiklos dar nebuvo uždirbę. 2016 m. elektroninių pinigų įstaigų sistemą papildžius tiek mobiliesiems operatoriams, tiek AB Lietuvos paštui (jų pagrindinę veiklą sudaro kita ūkinė ir komercinė veikla), ataskaitiniu laikotarpiu elektroninių pinigų įstaigų gautų pajamų, susijusių su elektroninių pinigų leidimu ir mokėjimo paslaugų teikimu, ir visų pajamų santykis beveik nepakito (sumažėjo 0,1 proc. p.) ir sudarė 2,6 proc. Neapmokėtų elektroninių pinigų vidurkis (apskaičiuotas kaip finansinių įsipareigojimų, susijusių su kiekvienos dienos pabaigoje per praėjusius 6 mėn. išleistais elektroniniais pinigais, bendros sumos vidurkis) 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 113,4 mln. Eur. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, jis padidėjo 69,5 mln. Eur, arba 2,6 karto (žr. 1 pav.). Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, šio rodiklio didėjimą lėmė elektroninių pinigų įstaigų skaičiaus augimas ir sparti veiklos plėtra. Pagal gautas pajamas, susijusias su elektroninių pinigų leidimu ir mokėjimo paslaugų teikimu, elektroninių pinigų įstaigų rinkoje 2017 m. dominavo trys rinkos dalyviai (85 % rinkos), o kitų elektroninių pinigų įstaigų pajamos iš licencijuojamos veiklos sudarė palyginti nedidelę rinkos dalį (žr. 2 pav.).

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas. Elektroninių pinigų įstaigos, turinčios ribotos veiklos licenciją, ataskaitinę datą vykdė joms taikomą neapmokėtų elektroninių pinigų vidurkio (ne didesnis nei 900 tūkst. Eur per mėn.) reikalavimą. 2017 m. gruodžio 31 d. bendras elektroninių pinigų įstaigų nuosavo kapitalo dydis buvo 38,2 mln. Eur. Bendras nuosavo kapitalo poreikis (apskaičiuotas pagal elektroninių pinigų įstaigoms taikomus ir Lietuvos banko patvirtintus metodus) minėtą datą sudarė 8,7 mln. Eur. Keturioms elektroninių pinigų įstaigoms teko imtis priemonių, kad jų apskaičiuotas nuosavas kapitalas būtų ne mažesnis už nuosavo kapitalo poreikį. Dvi iš jų padidino įstatinį kapitalą, dvi – padengė susidariusius nuostolius. Taigi, jos nuosavo kapitalo reikalavimo vykdymą užtikrino po ataskaitinės datos. Pažymėtina, kad Lietuvos banko interneto svetainėje viešai skelbiama informacija apie kiekvienos elektroninių pinigų įstaigos metų ir kiekvieno ketvirčio [pagrindinius veiklos rodiklius](#) ir veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymą.

Elektroninių pinigų įstaigos, vykdydamos elektroninių pinigų turėtojų už išleistus elektrinius pinigus ir suteiktas mokėjimo paslaugas gautų lėšų apsaugos reikalavimus, gautas lėšas laikė kredito įstaigose atidarytose sąskaitose ir kaip saugų, likvidų mažos rizikos turtą (terminuotuosius indėlius kredito įstaigose, grynuosius pinigus).

Pokyčiai elektroninių pinigų įstaigų teisinio reglamentavimo srityje. 2018 m. sausio 13 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva ES 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje ([PSD2](#)). Siekdamą laiku įgyvendinti PSD2 nuostatas, 2017 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija kartu su Lietuvos banku parengė [teisės aktų, kuriais įgyvendinama PSD2, paketą](#). PSD2 nuostatas Lietuvoje įgyvendinantis teisės aktai yra priimti 2018 m. balandžio 17 d. ir įsigalios nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. Lietuvos bankas taip pat rengia poįstatyminius teisės aktus, kurie reglamentuos priežiūrai skirtos informacijos teikimo Lietuvos bankui turinį ir periodiškumą.

Įstaigos, turinčios elektroninių pinigų įstaigos licenciją, privalo ne vėliau kaip iki 2018 m. lapkričio 1 d. Lietuvos bankui pateikti dokumentus, duomenis ir (arba) informaciją, patvirtinančius, kad jos laikosi visų priimtose naujuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų atitinkamai licencijai gauti. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ši pareiga nustatyta elektroninių pinigų įstaigoms, turinčioms elektroninių pinigų įstaigos licenciją, o tos elektroninių pinigų įstaigos, kurios turi ribotą elektroninių pinigų įstaigos licenciją, neturi teikti papildomų dokumentų, informacijos ir (arba) duomenų Lietuvos bankui, patvirtinančių šių įstaigų atitiktį licencijavimo reikalavimams.

Įstaigos, kurios iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. teikė **mokėjimo inicijavimo ir sąskaitos informacijos teikimo paslaugas** ir ketina teikti jas toliau, turės kreiptis į Lietuvos banką dėl licencijos pakeitimo (papildymo) ir pateikti reikiamą informaciją ir dokumentus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Europos bankininkystės institucija (EBI) parengė [gaires](#) dėl kriterijų, kaip nustatyti profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba kitos panašios garantijos mažiausią sumą. Taip pat EBI parengė minėtos profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba kitos panašios garantijos mažiausios sumos apskaičiavimo [jrankį](#). Minėtą draudimą ar garantiją privalo turėti elektroninių pinigų įstaigos, teikiančios mokėjimo inicijavimo paslaugas arba sąskaitos informacijos paslaugas, o kriterijais nustatoma, kokia turi būti draudimo ar garantijos suma. Lietuvos bankas, vykdydamas jam pavestas finansų rinkos priežiūros funkcijas, vadovausis šiomis gairėmis. Jomis turėtų vadovautis ir Lietuvoje įsteigtos elektroninių pinigų įstaigos, teikiančios mokėjimo inicijavimo arba sąskaitos informacijos paslaugas.

2017 m. Lietuvos bankas parengė keletą pozicijų ir gairių (<http://www.lb.lt/pozicijos>), kurios aktualios elektroninių pinigų įstaigų sektoriui. Lietuvos banko pozicija dėl virtualiųjų valiutų ir pirminio virtualiųjų valiutų žetonų platinimo (angl. *Initial Coin Offering*, ICO) rekomenduojama susilaikyti nuo virtualiųjų valiutų pirkimo, laikymo ar pardavimo, ICO vykdymo ar žetonų platinimo, siekiant sumažinti riziką, kylančią dėl virtualiųjų valiutų schemų ir reguliuojamų finansinių paslaugų sąveikos, įskaitant rizikas, susijusias su pinigų plovimu ir kitais finansiniais nusikaltimais ir su rinkos dalyvių, dalyvaujančių virtualiųjų valiutų schemose, finansinio pajėgumo neaiškumu ir neapibrėžtumu. Lietuvos banko vertinimu, veikla, susijusi su virtualiosiomis valiutomis, nė-

ra suderinama su finansinių paslaugų teikimu, todėl ji turėtų būti atskirta nuo elektroninių pinigų įstaigos veiklos.

Lietuvos banko pozicija dėl bankų elgsenos neaktyvias banko sąskaitas turinčių klientų atžvilgiu raginama imtis aktyvių veiksmų, kad būtų uždarytos gyventojų ilgai nenaudojamos, bet jiems kainuojančios sąskaitos. Minėta pozicija yra skirta bankams ir kredito unijoms, o elektroninių pinigų įstaigoms rekomenduojama jos laikytis.

Lietuvos bankas yra įgaliotas prižiūrėti, kaip laikomasi 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos priimto Reglamento (ES) 2015/751 dėl tarpbankinių mokesčių už kortele grindžiamas mokėjimo operacijas nuostatų, todėl Pozicijoje dėl Europos Parlamento ir Tarybos priimto Reglamento (ES) 2015/751 dėl tarpbankinių mokesčių už kortele grindžiamas mokėjimo operacijas nuostatų taikymo pateikė savo nuomonę dėl tam tikrų šio reglamento nuostatų aiškinimo.

Bus vadovujamasi EBI priimtomis Mažmeninės bankininkystės produktų priežiūros ir valdymo gairėmis. Jose aptariama, kaip gamintojai ir platintojai turėtų reglamentuoti ir įgyvendinti produktų priežiūros ir valdymo procesą, kuris būtų sudėtinė bendrųjų organizacinių reikalavimų, susijusių su įmonių vidaus kontrolės sistemomis, dalis. Minėtos gairės taikomos vidaus procesams, funkcijoms ir strategijoms, susijusioms su produktų diegimu, platinimu rinkoje ir jų peržiūra per visą produkto gyvavimo ciklą. Jomis nustatytos procedūros, užtikrinančios, kad būtų atsižvelgiama į tikslinės rinkos interesus, tikslus ir ypatumus.